Visegrad Fund

Visegrad Sustainable Living Labs

Network 4 Youth of Universities
(VSLLN4YOU)

SCENARIUSZ

UNIVERSITY of INFORMATION TECHNOLOGY and MANAGEMENT
in Rzeszow, POLAND

Czech University of Life Sciences Prague

Publikacja wydania przy wsparciu finansowym PROJEKTU Visegrad Sustainable Living Labs Network 4 Youth of Universities (VSLLN4YOU)

Redaktor

Justyna Berniak-Woźny

Korekta

Mark Perkins

Projekt okładki

Mariusz Hanus

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Każda reprodukcja lub adaptacja całości lub części niniejszej publikacji, niezależnie od zastosowanej techniki reprodukcji (druk, fotografia, komputer itp.), wymaga pisemnej zgody Autorów, Redaktorów i Wydawcy.

2023

Pełna wersja publikacji dostępna jest pod adresem: https://wsiz.edu.pl/vslln4you/

Wstęp

Degradacja środowiska naturalnego i zmiany klimatyczne to jedne z najważniejszych wyzwań, przed którymi obecnie stoimy. Odpowiedzią globalnej społeczności na te wyzwania jest zielona transformacja. Uczelnie mają tu do odegrania szczególną rolę - kształcą nowe pokolenia pracowników i liderów. Aby ta edukacja była skuteczna, musi odpowiadać na potrzeby pracodawców i oczekiwania studentów.

Aby uczynić uniwersytety zrównoważonymi i zaangażować je w realizację celów zrównoważonego rozwoju warto zastosować podejście oddolne - uniwersyteckie living labs, czyli pracę z młodym pokoleniem, które rozumie potrzeby, widzi problemy i potrafi je rozwiązać w sposób zrównoważony i kreatywny, a tym samym przełamać status quo. Podejście living lab udowodniło już swoją skuteczność w środowisku przemysłowym. European Network of Living Labs (ENoLL), organizacja zrzeszająca żywe laboratoria na całym świecie, definiuje je jako zorientowane na użytkownika otwarte ekosystemy innowacji oparte na systematycznym podejściu do współtworzenia, integrujące procesy badawcze i innowacyjne w społecznościach i kontekstach świata rzeczywistego. Uniwersyteckie żywe laboratoria wykorzystują energię i wiedzę studentów do rozwiązywania rzeczywistych wyzwań związanych ze zrównoważonym rozwojem.

Celem scenariusza Visegradable Sustainable Living Labs Network 4 Youth of Universities (VSLLN4YOU) jest pomoc nauczycielom akademickim i trenerom zaangażowanym w rozwój zielonych kompetencji i upowszechnianie wiedzy z zakresu zrównoważonego rozwoju w kształtowaniu zrównoważonych postaw i angażowaniu studentów oraz całej społeczności akademickiej w proces zielonej transformacji uczelni. Edukatorzy mogą wykorzystać go w dowolny sposób - jako jeden program lub tylko wybrane fragmenty i działania. Mamy nadzieję, że nasze propozycje pozwolą na szersze wykorzystanie tego modelu pracy ze studentami i będą inspiracją do włączenia studentów w zrównoważony rozwój uczelni i ich przyszłych miejsc pracy.

Scenriusz został przygotowany przez:

- Justyna Berniak-Woźny – University of Information Technology and Management in Rzeszów (Polska)
- Małgorzata Rataj – University of Information Technology and Management in Rzeszów (Polska)
- Michal Cirner and – University of Presov (Słowacja)
- Gabriel Székely – University of Presov (Słowacja)
- Hynek Roubik – Czech University of Life Sciences Prague (Czechy)
- Jan Stas – Czech University of Life Sciences Prague (Czechy)
- Balazs Borkovitas – University of Pecs (Węgry)
- Virginia Balogh – University of Pecs (Węgry)
- Péter Merza – University of Pecs (Węgry)

Treść

DZIEŃ 1 WSTĘP

DZIEŃ 2 ZRÓWNOWAŻONA KONSUMPCJA

DZIEŃ 3 ZRÓWNOWAŻONA OPIEKA ZDROWOTNA I EDUKACJA

DZIEŃ 4 ZRÓWNOWAŻONA RÓWNOŚĆ

DZIEŃ 5 ZRÓWNOWAŻONY KLIMAT

DZIEŃ 6 LIVING LABS

DZIEŃ 7 LIVING LABS I PROJETY

DZIEŃ 8 LIVING LABS I INTERESARIUSZE

DZIEŃ 9 LIVING LABS I KOMUNIKACJA

DZIEŃ 10 PREZENTACJA FINALNEGO PROJEKTU

DZIEŃ 1

TYTUŁ

WSTĘP

TREŚĆ

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I LIVING LABS

- **KONCEPCJA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**
- **CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SDGS)**
- **KONCEPCJA LIVING LABS**
- **UNIWERSYTET JAKO ŻYWE LABORATORIUM**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Ewolucja koncepcji zrównoważonego rozwoju
- Cele Zrównoważonego Rozwoju jako plan osiągnięcia lepszej i bardziej zrównoważonej przyszłości dla wszystkich
- Czym są Living Lab
- Czym jest Studenckie Living Lab

DZIAŁANIA

- Mini prezentacje
- Dyskusje
- Praca w grupach
- Debaty

NARZĘDZIA

- Projektor multimedialny
- Flipchart
- Kolorowe markery
- Karteczki samoprzylepne

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Icebreaker (5 minut) • Praca w grupach (45 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Icebreaker (5 minut) • Praca w grupach (45 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Grupy pracują nad zadaniami w zespołach międzynarodowych (120 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Uczniowie prezentują wyniki swojej pracy (10 minut dla zespołu - 5 zespołów) • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Zrównoważony rozwój zaczyna się od zrównoważonego życia i naszych codziennych zachowań. W zależności od tego, czy mieszkamy w mieście czy na wsi, możemy zmienić nasze życie na setki różnych sposobów, aby chronić przyrodę i wspierać lokalne i globalne społeczności, a tym samym przyczyniać się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

Od czego jednak zacząć? Jakie działania mają największy wpływ na planetę? Gdzie szukać inspiracji? Dzięki kilku prostym krokom każdy może przyczynić się do bardziej zrównoważonej przyszłości.

W zabieganym życiu studenckim, które zazwyczaj toczy się w dużych miastach, większość z nas działa jak na autopilocie: bierzemy lunch na wynos, napełniamy koszyk zakupowy nie zwracając uwagi na ilość, jemy w pośpiechu w autobusie lub przed komputerem nie zastanawiając się nad tym, co dokładnie dostarczamy organizmowi itp.

ZADANIE

Studenci pracują w grupach międzynarodowych (reprezentujących różne kraje lub uczelnie).

1. Wykorzystując wiedzę na temat SDGs, uczniowie analizują swoje codzienne zachowania i nawyki oraz określają działania, które mają negatywny wpływ na planetę i społeczeństwo (nadmierna konsumpcja, moda oparta na współczesnym niewolnictwie, poruszanie się nie ekologicznymi środkami transportu, brak segregacji odpadów itp.)
2. Dla każdego z 17 celów uczniowie wymyślają 3 działania, które mogą zminimalizować negatywny wpływ lub wywołać pozytywny wpływ na planetę.
3. Studenci tworzą listę 10 najważniejszych i najskuteczniejszych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, które każdy student może i powinien zrealizować.
4. Studenci przygotowują plakat z wcześniej przygotowaną listą 10 działań i prezentują go pozostałym uczestnikom oraz publikują na swoich uczelnianych platformach społecznościowych.

PRODUKT FINALNY

1. Bank codziennych nawyków i czynności, które mają negatywny wpływ na planetę.
2. Bank codziennych działań, które mogą mieć pozytywny wpływ na planetę.
3. Lista 10 działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, które studenci mogą podejmować każdego dnia. Popularyzacja wyników pracy na platformach mediów społecznościowych Uczelni.

DZIEŃ 2

Tytuł

ZRÓWNOWAŻONA KONSUMPCJA

TREŚĆ

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

- **ZRÓWNOWAŻONE MIASTA I SPOŁECZNOŚCI**
- **ODPOWIEDZIALNA KONSUMPCJA I PRODUKCJA**
- **INNOWACJE, PRZEMYSŁ I INFRASTRUKTURA**
- **WZROST GOSPODARCZY I GODNA PRACA**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Koncepcje zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz cradle2cradle
- Jak miasta przekształcają się w kierunku zrównoważonej przyszłości
- Czym jest circular economy i jak jest wdrażana w wybranych miastach
- Decoupling - wyeliminowanie związku między rozwojem gospodarczym a wzrostem zużycia zasobów i energii

DZIAŁANIA

- Mini prezentacje
- Dyskusje
- Praca w grupach

NARZĘDZIA

- CANVY dla celów zrównoważonego rozwoju
- Microsoft EXCEL - kalkulatory
- Mentimetr do zbierania informacji zwrotnych od studentów

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Praca w grupach (45 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Praca w grupach (70 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Grupy pracują nad zadaniami w międzynarodowych zespołach (100 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Uczniowie prezentują wyniki swojej pracy (10 minut dla zespołu - 5 zespołów) • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Światowa konsumpcja wykorzystuje zasoby naturalne w sposób, który ma destrukcyjny wpływ na planetę. Postęp gospodarczy spowodował degradację środowiska. Nasza planeta ma ograniczoną pojemność zasobów naturalnych. Gospodarka rabunkowa dewastuje naszą planetę. Według raportu Organizacji Narodów Zjednoczonych, jeśli globalna populacja osiągnie 9,6 miliarda do 2050 roku, to do zapewnienia zasobów naturalnych potrzebnych do utrzymania obecnego stylu życia może być potrzebny ekwiwalent prawie trzech naszych planet. Musimy więc znaleźć odpowiedzi na następujące pytania:

- Jak stworzyć bardziej zrównoważone wzorce konsumpcji?
- Jak promować zrównoważony styl życia?
- Jak rozwijać się bez zwiększania konsumpcji?

ZADANIE

1. Na personalizowanych canvach studenci opisują, co może zrobić Uniwersytet, aby osiągnąć cel, jakim jest zrównoważona konsumpcja.
2. W celu zwiększenia świadomości ekologicznej wśród studentów i szerzenia postaw proekologicznych studenci planują konkurs na MURAL wykonany z farb antysmogowych. Powinni opracować scenariusz akcji ze szczegółowymi punktami pracy:
    - Jaki będzie regulamin konkursu?
    - Jak zachęcić studentów do udziału w konkursie?
    - Jak uzyskać wsparcie ze strony władz uczelni?
    - Jak znaleźć sponsorów nagród?
    - Jak zdobyć przestrzeń na ścianie?
    - Jak uzyskać zgodę na wykonanie muralu?

PRODUKT FINALNY

1. Wypełniona canva: Co może zrobić Uniwersytet, aby osiągnąć cel, jakim jest zrównoważona konsumpcja? Jakie są wyzwania w tym zakresie?
2. Projekt: planowanie konkursu ekologicznego

DZIEŃ 3

Tytuł

ZRÓWNWAŻONA OPIEKA ZDROWOTNA I EDUKACJA

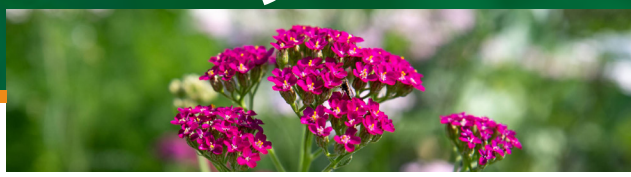

TREŚĆ

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

- **KONIEC Z UBÓSTWEM WE WSZYSTKICH JEGO FORMACH**
- **ZERO GŁODU**
- **DOBRE ZDROWIE I DOBROBYT**
- **WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJA**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Wielowymiarowość ubóstwa i określenie podstawowych potrzeb życiowych
- Czym jest zrównoważone rolnictwo i jakie są zagrożenia dla światowego systemu żywnościowego
- Narzędzia walki z głodem i ubóstwem w kontekście zrównoważonego rozwoju (pomoc humanitarna)
- Jak zrównoważone środowisko wpływa na jakość życia
- Jak zdefiniować podstawową edukację, do której każdy powinien mieć dostęp

DZIAŁANIA

- Mini prezentacje
- Dyskusje
- Praca w grupach
- Debaty

NARZĘDZIA

- Projector multimedialny
- Flipchart
- Kolorowe markery
- Mapa świata

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (10 minut) • Praca w grupach (55 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Praca w grupach (70 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Praca grupowa nad zadaniami w zespołach międzynarodowych (90 minut) • Prezentacja wyników badania „Zdrowa żywność w krajach wyszehradzkich – badanie" (10 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Uczniowie prezentują wyniki swojej pracy (10 minut dla zespołu - 5 zespołów) • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Według ONZ, wskaźnik skolaryzacji na poziomie podstawowym w krajach rozwijających się osiągnął 91%, co oznacza, że 57 milionów dzieci nie uczęszcza do szkoły. Ponad połowa dzieci nieuczęszczających do szkoły mieszka w Afryce Subsaharyjskiej. Szacuje się, że 50% dzieci w wieku szkolnym, które nie uczęszczają do szkoły, mieszka na obszarach dotkniętych konfliktami. 103 miliony młodych ludzi na świecie to nadal analfabeci, z czego ponad 60% to kobiety. Dostęp do wysokiej jakości edukacji jest jednak również wyzwaniem dla UE, ponieważ wielu obywateli UE należących do mniejszości etnicznych codziennie boryka się z dyskryminacją i traktowaniem jak obywatele drugiej kategorii. Wielu z nich nie korzysta z praw do edukacyjnych w swoim języku ojczystym. Obecnie w całej Unii Europejskiej 50 milionów osób posługuje się 60 językami mniejszościowymi (wiele z nich jest zagrożonych). Społeczności te chcą żyć zgodnie ze swoimi tradycjami.

ZADANIE:

1. Studenci w grupach sporządzą listę 5 mniejszości w krajach Grupy Wyszehradzkiej oraz kluczowych wyzwań edukacyjnych, przed którymi one stoją.
2. Uczniowie tworzą mapę myśli, jak chronić i promować różnorodność kulturową i językową w regionie wyszehradzkim poprzez wysokiej jakości edukację wspierającą wcześniej zdefiniowane mniejszości.
3. Studenci opracowują roczny program asystencki dla mniejszości w krajach wyszehradzkich (Romów, uchodźców wojennych itp.) prowadzony przez ich uczelnie.

PRODUKT FINALNY

1. Zestawienie cech kluczowych mniejszości w Regionie Wyszehradzkim z perspektywy dostępu do wysokiej jakości edukacji
2. Projekty programu pomocy akademickiej dla mniejszości wyszehradzkich

DZIEŃ 4

Tytuł

ZRÓWNOWAŻONA RÓWNOŚĆ

TREŚĆ

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

- **RÓWNOŚĆ PŁCI**
- **ZMNIEJSZENIE NIERÓWNOŚCI**
- **POKÓJ, SPRAWIEDLIWOŚĆ I SILNE INSTYTUCJE**
- **PARTNERSTWA NA RZECZ CELÓW**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Czym jest nierówność płci i jakie są jej przejawy?
- Co oznacza równość szans?
- Wpływ demokratyzacji na pokój, rządy prawa
- Budżet partycypacyjny jako narzędzie włączania obywateli w proces decyzyjny
- Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw jako partnerów państwa.

DZIAŁANIA

- Word cube system (gra)
- Round robin metoda
- Burza mózgów
- Short skits
- Symulacja publicznych narad

NARZĘDZIA

- Flipchart
- Kolorowe markery
- Karteczki samoprzylepne

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Burza mózgów (20 minut) • System word cube (gra) (50 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Mini prezentacja (10 minut/5 slajdów) • Praca w grupach (50 minut) • Metoda round robin (60 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Mini prezentacja (10 minut/5 slajdów) • Grupy pracują nad zadaniami w międzynarodowych zespołach (110 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Symulacja debaty publicznej (10 minut na zespół - 5 zespołów) • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Problem równości dotyczy nie tylko płci. W Europie ukrywają się osoby prześladowane etnicznie, mamy uchodźców wojennych i uchodźców ekonomicznych. Mamy też osoby z różnymi niepełnosprawnościami, osoby z uzależnieniami czy problemami ekonomicznymi. Równość płci jest podstawowym prawem człowieka, jednak przemoc wobec kobiet jest nadal powszechnie spotykana na pewnych terenach. Według raportu Organizacji Narodów Zjednoczonych: „W skali globalnej 26 procent kobiet w wieku 15 lat i starszych (641 milionów) przynajmniej raz w życiu zostało poddanych przemocy fizycznej i/lub seksualnej ze strony męża lub partnera"

https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/

ZADANIE

1. Analiza najbardziej aktualnego Gender Inequality Index (*Documentation and downloads | Human Development Reports (undp.org)* i powiązanie go z SDGs. Przedstaw stanowisko swojego kraju. Prezentacja wyników analizy na plakacie: „Gender Inequality in Visegrad Countries".
2. Wymień 10 form nierówności płci i uszereguj je od najbardziej do najmniej rozpowszechnionych w Regionie Wyszehradzkim.
3. Dla każdej z form nierówności płci określ 3 konsekwencje dla społeczności wyszehradzkiej.
4. Opracujcie program uniwersytecki, który wyeliminowałby na Waszych uczelniach co najmniej 3 z wymienionych form nierówności płci.

PRODUKT FINALNY

1. Plakaty prezentujące nierówności płci w krajach Grupy Wyszehradzkiej
2. Rankingi form nierówności płci w regionie wyszehradzkim
3. Programy uniwersyteckie eliminujące nierówności płci z życia akademickiego

DZIEŃ 5

Tytuł

ZRÓWNOWAŻONY KLIMAT

TREŚĆ

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

- **CZYSTA WODA**
- **CZYSTA I NIEDROGA ENERGIA**
- **BIORÓŻNORODNOŚĆ**
- **DZIAŁANIA NA RZECZ KLIMATU**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Jakie są kluczowe wyzwania i prognozy dotyczące dostępu do wody pitnej
- Jaki jest obecny globalny koszyk energetyczny i jakie są cele związane ze zmianami klimatycznymi
- Jak zabezpieczyć naszą przyszłość poprzez bioróżnorodność
- Jakie kluczowe działania na rzecz klimatu należy podjąć, aby uratować naszą planetę

DZIAŁANIA

- Mini prezentacje
- Dyskusje
- Praca w grupach
- Gra ”Message for the planet”

NARZĘDZIA

- Projektor multimedialny
- Flipchart
- Kolorowe markery
- Gra

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Burza mózgów (20 minut) • Gra (50 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Mini prezentacja (10 minut/5 slajdów) • Praca w grupach (60 minut) • Sesja informacji zwrotnej (60 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Mini prezentacja (10 minut/5 slajdów) • Grupy pracują nad zadaniami w międzynarodowych zespołach (110 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Symulowany proces deliberacji publicznej (10 minut na zespół - 5 zespołów) • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Osiągnięcie celów energetycznych i klimatycznych będzie wymagało stałego wsparcia politycznego w zakresie wdrażania modułów fotowoltaicznych, turbin wiatrowych i biopaliw na całym świecie. Codziennie zużywamy dużo energii elektrycznej. Używamy jej do większości urządzeń w naszych domach, takich jak pralka, zmywarka czy lodówka. Oprócz nieodwracalnych szkód dla planety, powoduje to ogromne rachunki za prąd na koniec miesiąca. Możemy tego uniknąć obliczając własne zużycie energii elektrycznej. Ekokalkulatory nie tylko uświadomią nam, ile prądu zużywamy do czego, ale także pomogą nam świadomie korzystać z energii elektrycznej. Tym samym świadomi i zrównoważeni obywatele powinni wiedzieć:

- Jak obliczyć ilość i koszt zużycia energii przez urządzenia domowe
- Jak mądrze korzystać z energii elektrycznej i jak ją oszczędzać
- Jak obliczyć produkcję energii przez panele fotowoltaiczne
- Jak dobrać ilość paneli fotowoltaicznych na potrzeby zasilania samochodu elektrycznego

ZADANIE

Studenci za pomocą arkusza kalkulacyjnego EXCEL przygotowują następujące kalkulatory ECO:

1. ECO kalkulator do obliczania ilości i kosztów zużycia energii przez urządzenia gospodarstwa domowego.
2. Kalkulator ECO do obliczania produkcji energii przez panele fotowoltaiczne.
3. ECO kalkulator do doboru ilości paneli fotowoltaicznych na potrzeby zasilania samochodu elektrycznego.
4. Kalkulator ECO porównujący koszt zużycia paliwa przez samochód tradycyjny i koszt zużycia energii przez samochód elektryczny.

PRODUKT FINALNY

ECO kalkulatory obliczające koszty zużycia energii w krajach Grupy Wyszehradzkiej: urządzeń AGD, paneli fotowoltaicznych i samochodów elektrycznych.

DZIEŃ 6

Tytuł

LIVING LABS

TREŚĆ

- **POZYTYWNA ZMIANA DZIĘKI LIVING LABS**
- **UNIWERSYTET A CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SDGS)**
- **UNIWERSYTET JAKO LIVING LABS**
- **PARTNERSTWO MIĘDZY STUDENTAMI I ORGANIZACJAMI**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Jak living labs mogą inicjować i wdrażać pozytywne zmiany dla klimatu i społeczności
- Jak uczelnia może przyczynić się do realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju
- Jak living labs mogą być organizowane na uczelniach - dobre praktyki
- Jak nawiązywać i utrzymywać partnerstwa z różnymi organizacjami

DZIAŁANIA

- Mini prezentacje
- Dyskusje
- Praca w grupach
- Burza mózgów

NARZĘDZIA

- Projektor multimedialny
- Flipchart
- Kolorowe markery
- Karteczki samoprzylepne

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Icebreaker (5 minut) • Praca w grupach (45 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Icebreaker (5 minut) • Burza mózgów (45 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Grupy pracują nad zadaniami w zespołach uniwersyteckich (120 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Uczniowie prezentują wyniki swojej pracy (10 minut dla zespołu - 5 zespołów • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Dzięki licznym prezentacjom, dyskusjom, spotkaniom i pracy w grupach przeprowadzonym w pierwszym tygodniu warsztatów, studenci będą mieli okazję zrozumieć potrzeby, możliwości i osiągnięcia swoich społeczności i uczelni w zakresie zrównoważonego rozwoju.

W istocie Living Labs mają na celu tworzenie partnerstw lub programów łączących uniwersytecką działalność akademicką (taką jak uczenie się i nauczanie oraz badania naukowe) z partnerami wewnętrznymi (np. biurami karier, bibliotekami, stołówkami) i zewnętrznymi (organizacjami non-profit, władzami lokalnymi i firmami). Dlatego uniwersyteckie żywe laboratoria są wyjątkowe - wykorzystują kreatywność i zaangażowanie studentów do zainicjowania i wdrożenia zrównoważonej transformacji uczelni poprzez współpracę z jednostkami uniwersyteckimi i organizacjami zewnętrznymi. Pierwszym krokiem w tym procesie jest określenie działań.

ZADANIE

1. Tworzenie pomysłów: W zespołach, nie martwiąc się o jakość czy oryginalność, wymyśl 99 pomysłów w ciągu tej godziny (na zespół). Ilość jest tu twoim celem. Każdy pomysł zapisz na osobnej karteczce samoprzylepnej.
2. Ustalanie priorytetów pomysłów: Wybierz 10 pomysłów, które wydają się być najbardziej obiecujące. Możesz wybrać najlepsze pomysły i dodać do nich elementy innych pomysłów lub połączyć różne pomysły w jeden.
3. Selekcja pomysłów: Wspólnie rozdzielcie pomysły na trzy kategorie: (A) NA TERAZ, (B) NA LATO, (C) NA PRZYSZŁOŚĆ. Pomysł(y), które zidentyfikowaliście w kategorii NA TERAZ są najbardziej obiecujące dla waszej organizacji i powinny zostać wybrane jako wasz projekt LIVING LAB.
4. Prezentacja pomysłów: W skrócie, zaprezentujcie swoje wybrane pomysły innym grupom

PRODUKT FINALNY

1. Bank kreatywnych pomysłów dla zrównoważonych uniwersytetów
2. Pomysły na projekty Student Living Labs

DZIEŃ 7

Tytuł

LIVING LABS I PROJEKTY

TREŚĆ

PROJECT MANAGEMENT TECHNIKI I NARZĘDZIA

- **CZYM JEST PROJEKT I ZARZĄDZANIE PROJEKTEM?**
- **CYKL ŻYCIA ZARZĄDZANIA PROJEKTEM**
- **OPRACOWANIE PLANU PROJEKTU**
- **RYZYKO I WYZWANIA ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM PROJEKTU**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Podstawy zarządzania projektami i co sprawia, że projekty kończą się sukcesem
- 4 fazy cyklu życia zarządzania projektem: inicjacja, planowanie, realizacja i zakończenie
- Kroki w planowaniu projektu wraz z kluczowymi szablonami wspierającymi ten proces
- Zarządzanie kluczowymi ryzykami i wyzwaniami związanymi z zarządzaniem projektami w ekosystemie uczelnianym

DZIAŁANIA

- Mini prezentacje
- Praca w grupach
- Case studies
- Dyskusja z ekspertami

NARZĘDZIA

- Projektor multimedialny
- Szablon planu projektu
- Zestaw do wideokonferencji

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (30 minut/20 slajdów) • Praca w grupach (30 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Studium przypadku: kampania na rzecz zrównoważonego transportu (60 minut) • Dyskusja z ekspertami ds. zarządzania projektami (30 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Grupy pracują nad swoimi projektami i codziennymi zadaniami w zespołach uniwersyteckich (120 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Studenci prezentują wyniki swojej pracy (10 minut dla zespołu - 5 zespołów) • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Pomysł na zrównoważone działanie Uniwersytetu to dopiero pierwszy krok do sukcesu. Trzeba precyzyjnie określić, co chcemy osiągnąć, jak chcemy to osiągnąć i z kim (jeśli bierzemy pod uwagę partnerów). Musimy określić niezbędne zasoby (ludzkie i finansowe) oraz sposób ich pozyskania, a także zaplanować działania tak, aby nasze pomysły mogły być zrealizowane na czas i w ramach dostępnych środków. Musimy również zrozumieć, jakie siły będą przeciwne naszej inicjatywie i jakie bariery będziemy musieli pokonać. Dlatego, gdy mamy już pomysł, musimy jak najszybciej opracować plan projektu, korzystając z dostępnych narzędzi, ale także ekspertów proponowanych przez uczelnie i partnerów.

ZADANIE

Studenci pracują w grupach uczelnianych lub narodowych (reprezentujących jeden kraj lub uczelnię).

1. Opracujcie plan projektu wybranego do realizacji przez wasze Living Lab. Propozycja powinna być opracowana z perspektywy zrównoważonego rozwoju na kampusie i/lub w społeczności.
2. Określ zakres tego projektu i budżet, który odzwierciedla to, co chcesz osiągnąć.
3. Zdecydujcie o zespole projektowym i partnerach. Rozważcie zaangażowanie szerszej społeczności akademickiej i konsultowanie indywidualnych rozwiązań.
4. Stwórz szczegółowy harmonogram prac z wykorzystaniem wykresu Gantta.

PRODUKT FINALNY

Propozycja projektu Living Lab dotycząca wyzwania zrównoważonego rozwoju na uniwersytecie.

DZIEŃ 8

Tytuł

LIVING LABS I INTERSARIUSZE

TREŚĆ

- **KLASYFIKACJA INTERESARIUSZY**
- **MODEL POCZWÓRNEJ HELISY**
- **WSPÓŁPRACA I WSPÓŁTWORZENIE Z INSTYTUCJAMI**
- **DIALOG Z WIELOMA ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ZA POMOCĄ NARZĘDZI INTERNETOWYCH**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Kim są interesariusze i jak ich zidentyfikować
- Co to jest Stakeholder Engagement i jakie są etapy procesu angażowania interesariuszy
- Korzyści wynikające z zaangazowania inetersariuszy zgodnie z modelem poczwórnej helisy
- Jak wykorzystać narzędzia internetowe do angażowania grup interesariuszy

DZIAŁANIA

- Mini prezentacje
- Dyskusje
- Praca w grupach
- Debaty

NARZĘDZIA

- Projector multimedialny
- Flipchart
- Kolorowe markery
- Stakeholder mapa

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Icebreaker (5 minut) • Praca w grupach (45 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Icebreaker (5 minut) • Praca w grupach (45 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Grupy pracują nad zadaniami w zespołach międzynarodowych (120 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Uczniowie prezentują wyniki swojej pracy (10 minut dla zespołu - 5 zespołów) • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

W zarządzaniu projektami, zarówno biznesowymi, jak i akademickimi, rola interesariuszy jest nie do przecenienia. Mogą oni wspierać inicjatywy studenckie lub utrudniać ich realizację, a w skrajnych sytuacjach nawet uniemożliwiać ich realizację. Dlatego tak ważne jest wybranie najważniejszych grup interesariuszy i dokładna ich analiza pod kątem potrzeb, możliwości zaangażowania, optymalnych kanałów i częstotliwości komunikacji. Jeśli to zadanie zostanie dobrze wykonane, studenci będą mogli wykorzystać ogromną siłę wsparcia i zaangażowania kluczowych interesariuszy w realizacji projektu. Co więcej, uczniowie poznają także potencjalne bariery i zagrożenia i będą mogli je łagodzić lub neutralizować od samego początku.

ZADANIE

Studenci pracują w grupach uczelnianych lub narodowych (reprezentujących jeden kraj lub uczelnię).

1. Studenci określają kluczowych interesariuszy propozycji projektu.
2. Studenci wypełniają szablon opisu interesariuszy określając:
   - Kiedy interesariusz uzna projekt za sukces?
   - Co jest szczególnie ważne dla interesariusza w projekcie?
   - Dlaczego interesariusz jest ważny dla projektu? W jaki sposób powinien się zaangażować?
   - W jaki sposób interesariusz chce być informowany o projekcie (jak często i jakim kanałem)?

PRODUKT FINALNY

Wypełniony szablon opisu interesariuszy dla poszczególnych grup projektowych

DZIEŃ 9

Tytuł

LIVING LABS I KOMUNIKACJA

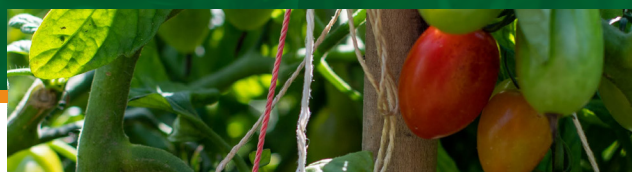

TREŚĆ

- **PLAN KOMUNIKACJI PROJEKTU**
- **ADRESACI KOMUNIKACJI**
- **MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE JAKO KANAŁ KOMUNIKACYJNY**
- **OPRACOWANIE WIADOMOŚCI KOMUNIKACYJNEJ**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Jak zbudować i wdrożyć spójny plan komunikacji Living Labs i projektu
- Jak zdefiniować i przeanalizować potrzeby i preferencje komunikacyjne odbiorców projektu Living Labs
- Jak wybrać kanały komunikacji, w tym media społecznościowe
- Jak opracować kluczowe komunikaty dla skutecznej komunikacji projektu

DZIAŁANIA

- Mini prezentacje
- Dyskusja
- Praca w grupach

NARZĘDZIA

- Projektor multimedialny
- Flipchart
- Kolorowe markery
- Szablon planu komunikacji

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Icebreaker (5 minut) • Praca w grupach (45 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Mini prezentacja (20 minut/5 slajdów) • Dyskusja (20 minut) • Icebreaker (5 minut) • Praca w grupach (45 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Praca w grupach** • Grupy pracują nad zadaniami w zespołach międzynarodowych (120 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Sesja plenarna** • Uczniowie prezentują wyniki swojej pracy (10 minut dla zespołu - 5 zespołów) • Podsumowanie

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Studenci mają ogromny potencjał twórczy i codziennie dostarczają fantastycznych pomysłów na to, jak zmienić uczelnię i społeczności lokalne, z których się wywodzą. Niestety efekty tej kreatywności i zaangażowania, które tworzymy poprzez ćwiczenia, warsztaty, laboratoria i projekty, są codziennie marnowane, ponieważ nie potrafimy przekształcić pomysłów i koncepcji w zrealizowane projekty, a nawet jeśli uda się zainicjować realizację projektu, to zwykle brakuje komunikacji i upowszechnienia. Dlatego integralnym elementem każdego projektu opracowanego i realizowanego przez living labs powinna być jego komunikacja od samego początku, najlepiej już na etapie tworzenia koncepcji. Tym właśnie zajmiemy się w przedostatnim dniu warsztatów: planowaniem komunikacji - jej celem, kanałami, przekazem i odbiorcami.

ZADANIE

Studenci pracują w grupach uczelnianych lub narodowych (reprezentują jeden kraj lub uczelnię).

1. Studenci opracowują plan komunikacji projektu, w tym:
   - Cel komunikacji
   - odbiorców komunikacji (ich potrzeby i preferencje)
   - Kanały komunikacji (strona internetowa uczelni, media społecznościowe, blogi)
   - Kluczowe komunikaty.
2. Prezentacje upowszechniające projekt, infografiki, scenariusze krótkich filmów

PRODUKT FINALNY

1. Plan komunikacji projektu Students Living Labs
2. Prezentacja projektu Students Living Labs
3. Students Living Labs promocja/rozpowszechnianie infografika i scenariusz filmu

DZIEŃ 10

Tytuł

PREZENTACJA FINALEGO PROJEKTU

TREŚĆ

- **PREZENTACJE ZESPOŁÓW**
- **FEEDBACK INTERESARIUSZY**
- **DYSKUSJA**
- **KOMUNIKACJA MEDIALNA**

CELE

Studenci zdobędą wiedzę z zakresu:

- Umiejętności prezentacji i komunikacji.
- Poznanie wartości informacji zwrotnej od różnych interesariuszy
- Jak przetwarzać projekty w oparciu o informacje zwrotne
- Jak podsumować i rozpowszechnić wyniki wśród zainteresowanych odbiorców/ interesariuszy

DZIAŁANIA

- Prezentacje w grupach
- Informacja zwrotna
- Dyskusje
- Wywiady

NARZĘDZIA

- Projektor multimedialny
- Kamera
- Zestaw do wideokonferencji

PROWADZĄCY

.....

AGENDA

8.45-9.00	**Przyjazd: śniadanie, kawa i herbata**
9.00-10.30	**Warsztaty Część I** • Prezentacja projektu - Grupa 1 (30 minut) • Dyskusja (15 minut) • Prezentacja projektu - Grupa 2 (30 minut) • Dyskusja (15 minut)
10.30-10.45	**Przerwa**
10.45-12.15	**Warsztaty Część II** • Prezentacja projektu - Grupa 3 (30 minut) • Dyskusja (15 minut) • Prezentacja projektu - Grupa 4 (30 minut) • Dyskusja (15 minut)
12.15-13.15	**Lunch**
13.15-15.15	**Podsumowanie projektu i dyskusje końcowe** • Podsumowanie przez wszystkie grupy interesariuszy (uczniowie, opiekunowie, zainteresowane strony/goście) (60 minut)
15.15-15.30	**Przerwa**
15.30-16.30	**Produkcja materiałów dla mediów** • Krótkie prezentacje wideo dla mediów społecznościowych • Wywiady dla uniwersytetów partnerskich (język angielski i języki narodowe)

PRACA GRUPOWA

OPIS PROBLEMU

Studenci mają ogromny potencjał twórczy i każdego dnia dostarczają fantastycznych pomysłów na to, jak zmienić uczelnię i lokalne społeczności, z których się wywodzą.

Niestety, efekty tej kreatywności i zaangażowania, które kreujemy poprzez ćwiczenia, warsztaty, laboratoria i projekty, są na co dzień marnowane, bo nie potrafimy przekuć pomysłów i koncepcji w realizowane projekty. Nawet jeśli uda nam się zainicjować realizację projektu, to zazwyczaj brakuje komunikacji i upowszechnienia.

Dlatego integralnym elementem każdego projektu opracowanego i realizowanego przez żywe laboratoria powinna być jego komunikacja od samego początku, najlepiej już na etapie tworzenia koncepcji. Tym właśnie zajmiemy się w ostatnim dniu warsztatów: planowaniem komunikacji - jej celem, kanałami, przekazem i odbiorcami.

ZADANIE

Uczniowie pracują w grupach (reprezentują jeden kraj lub uczelnię).

1. Studenci opracowują plan komunikacji projektu, w tym:
   - cele komunikacji
   - odbiorców komunikacji (ich potrzeby i preferencje)
   - kanały komunikacji (strona internetowa uczelni, media społecznościowe, blogi)
   - kluczowe komunikaty.
2. Prezentacje upowszechniające projekt, infografiki, scenariusze krótkich filmów

PRODUKT KOŃCOWY

1. Plan komunikacji projektu Studenckie Żywe Laboratoria
2. Prezentacja projektu Studenckie Żywe Laboratoria
3. Studenckie Żywe Laboratoria infografika promująca/rozpowszechniająca i scenariusz filmu

SDG	SDG characteristic		SDG facts	
	Education	Research	Infarstructure	Community engagement
Current activities				
Recommended activities				

1 NO POVERTY	Poverty – the lack of basic human needs, such as clean water, nutrition, health care, education, clothing and shelter, because of the inability to afford them. Situation or way of life that arises as a result of the inability to access or lack of resources to meet basic human needs physical and psychological wear that affect the level and quality of life or people.Closely related to the human dignity	• Between 2015 and 2018, global poverty continued its historical decline, with the global poverty rate falling from 10.1 per cent in 2015 to 8.6 per cent in 2018. • Owing to the COVID-19 pandemic, the global poverty rate increased sharply from 8.3 per cent in 2019 to 9.2 per cent in 2020, rewinding progress by about three years. • For the first time in two decades, the world's share of workers living with their families below the international poverty line increased from 6.7 per cent in 2019 to 7.2 per cent in 2020, meaning that an additional 8 million workers were pushed into poverty.

	Education	Research	Infarstructure	Community engagement
Current activities				
Recommended activities				

Visegrad Fund

Visegrad Sustainable Living Labs Network 4 Youth of Universities

Projekt VSLLN4YOU ma na celu stworzenie sieci Living Labs (LLs), która umożliwi współtworzenie i testowanie innowacyjnych i zrównoważonych rozwiązań, istotnych dla Uniwersytetów z Regionu Wyszehradzkiego, we współpracy z partnerami z sektora prywatnego, publicznego i miejscowej społeczności. LLs zaangażują studentów w rzeczywiste doświadczenie, pracę nad zrównoważonymi projektami i zielonymi rozwiązaniami oraz przygotują ich do bycia agentami zmian w życiu osobistym i zawodowym. Poprzez LLs, warsztaty, materiały szkoleniowe i konferencję, projekt oferuje transfer wiedzy dla zrównoważonych zmian.

UNIVERSITY of INFORMATION TECHNOLOGY and MANAGEMENT
in Rzeszow, POLAND

University of Information Technology and Management

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania (WSIiZ) w Rzeszowie, to niepubliczna uczelnia wyższa działająca od 1996 roku. Jest największą i najwyżej notowaną prywatną uczelnią w południowo-wschodniej Polsce. W ciągu 25 lat działalności studiowało tu ponad 60 000 osób, zarówno z Polski, jak i z zagranicy. Obecnie na czterech wydziałach kształci się 6 000 studentów studiów licencjackich i podyplomowych: Zarządzanie, Informatyka Stosowana, Media i Komunikacja Społeczna, Wydział Medyczny. Od 2015 roku WSIiZ posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w ramach kierunku Media, a w 2022 roku Uczelnia uzyskała takie uprawnienia również w zakresie Ekonomii i Finansów oraz Nauk Medycznych. WSIiZ jest również bardzo zaangażowana w sprawy ważne dla społeczności regionalnej (Podkarpacie), współpracuje z szerokim gronem partnerów reprezentujących administrację publiczną, biznes i sektor pozarządowy.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

University of Pécs

Uniwersytet w Peczu szkoli 20 000 studentów, w tym ponad 4 500 studentów zagranicznych. Współpracuje na 10 wydziałach z 1 400 wykładowcami i naukowcami. Uniwersytet jest jedną z największych instytucji szkolnictwa wyższego na Węgrzech i centrum wiedzy w regionie Transdanubii. Jego korzenie sięgają 1367 roku. UP reprezentuje klasyczne wartości, a jednocześnie z powodzeniem dostosowuje się do wyzwań obecnych i przyszłych czasów. Obejmując szeroki zakres obszarów edukacyjnych, wykracza daleko poza miasto Pecz. UP prowadzi niezależny wydział w Szekszárd i prowadzi programy szkoleniowe w miastach Kaposvár, Szombathely i Zalaegerszeg, a nawet za granicą w Zombor.

Czech University of Life Sciences Prague

Czeski Uniwersytet Przyrodniczy w Pradze (CZU) jest trzecim co do wielkości publicznym uniwersytetem w Pradze. Wspierany przez ponad stuletnią historię, CZU łączy najnowocześniejsze technologie, postępową naukę i badania w zakresie rolnictwa, leśnictwa, środowiska, inżynierii, ekonomii, zarządzania i biznesu. CZU zapewnia kompletne wykształcenie wyższe, szkoły letnie, kursy kształcenia ustawicznego i Uniwersytet Trzeciego Wieku dla ponad 19 000 osób. Około jedna trzecia programów studiów jest prowadzona w języku angielskim, w których uczestniczy ponad 2 000 studentów. CZU współpracuje z wieloma prywatnymi i publicznymi organizacjami oraz instytucjami badawczymi zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Uniwersytet jest członkiem EuroLeague for Life Sciences (ELLS), prestiżowej sieci uniwersytetów, a także należy do dwudziestu ośmiu członków Agrinatury, grupy europejskich uniwersytetów i instytucji badawczych, których celem jest wspieranie zrównoważonego rozwoju rolnictwa. W ostatnich latach CZU utworzyło Centrum Rolnictwa Precyzyjnego, Platformę Biogospodarki Uniwersytetu Czeskiego oraz Centrum Wody, Gleby i Krajobrazu. Działalność badawcza i programy doktoranckie uniwersytetu są ukierunkowane na obszary zainteresowania wydziałów, które są również silnie skoncentrowane w filarach badawczych odzwierciedlających Cele Zrównoważonego Rozwoju.

University of Presov

Uniwersytet w Presovie zalicza się do najbardziej znanych i zasłużonych uczelni w Republice Słowackiej. Uniwersytet został oficjalnie założony na mocy ustawy nr 361/1996 Sb. o podziale Uniwersytetu Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach z mocą od 1 stycznia 1997 roku. Jest członkiem Dunajskiej Konferencji Rektorów (DRC), Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (EUA) i Krajowej Konferencji Rektorów, a jego głównym celem jest promowanie jednolitego systemu szkolnictwa wyższego w Europie. Uniwersytet w Presovie jest również współzałożycielem Sojuszu Uniwersytetów Europy Środkowo-Wschodniej i Uniwersytetu Eurośródziemnomorskiego. Uniwersytet składa się z 8 wydziałów, które oferują szereg akredytowanych programów studiów we wszystkich 3 stopniach (licencjat, magister i doktorat) w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Uniwersytet w Presovie rozwija intensywną działalność badawczą i posiada trzy Centra Doskonałości. Szeroka gama kursów i produktów edukacyjnych jest oferowana przez Centrum Kompetencji i Kształcenia Ustawicznego.

Rekomendowane źródła

- Leal Filho, W., Salvia, A. L., Pretorius, R. W., Brandli, L. L., Manolas, E., Alves, F., ... & Do Paco, A. (Eds.). (2019). Universities as living labs for sustainable development: Supporting the implementation of the sustainable development goals. Springer.
- Purcell, W. M., Henriksen, H., & Spengler, J. D. (2019). Universities as the engine of transformational sustainability toward delivering the sustainable development goals:"Living labs" for sustainability. International Journal of Sustainability in Higher Education, 20(8), 1343-1357.
- Cremers, P. H. (2016). Guidebook Living Labs: Tool for designing and evaluating living labs at the interface between school and workplace.
  https://research.hanze.nl/ws/files/15946927/Guidebook_Living_Labs_21_1_2016.pdf
- Patrycja Graczyk, Embedding a Living Lab approach at the University of Edinburgh,
  https://www.ed.ac.uk/files/atoms/files/embedding_a_living_lab_approach_at_the_university_of_edinburgh.pdf

Wytyczne i narzędzia

- *IARU_Green_Guide_for_Universities_2014.pdf (ethz.ch)*
  https://ethz.ch/content/dam/ethz/main/eth-zurich/nachhaltigkeit/Bildmaterial/Green%20Guide/IARU_Green_Guide_for_Universities_2014.pdf

- *LivingLabsMethodologyBook_web.pdf (ltu.se)*
  https://www.ltu.se/cms_fs/1.101555!/file/LivingLabsMethodologyBook_web.pdf

- *Campus as a Living Lab - The SEED Center*
  https://theseedcenter.org/resources/seed-toolkits/campus-as-a-living-lab/

- *Regenerative Sustainable Development of Universities and Cities (e-elgar.com)*
  https://www.e-elgar.com/shop/gbp/regenerative-sustainable-development-of-universities-and--cities-9781781003633.html

- *Greening Universities Toolkit V2.0 | UNEP - UN Environment Programme*
  https://www.unep.org/resources/toolkits-manuals-and-guides/greening-universities-toolkit-v20

- *Toolkits - European Network of Living LabsEuropean Network of Living Labs (enoll.org)*
  https://enoll.org/toolkits/

Visegrad Fund

Visegrad Sustainable Living Labs

Network 4 Youth of Universities
(VSLLN4YOU)

UNIVERSITY of INFORMATION TECHNOLOGY and MANAGEMENT
in Rzeszow, POLAND

Czech University of Life Sciences Prague